

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Landbruksavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon

Torfinn Kringlebotn (sekr.), Pål Vidar Sollie,
Dagfinn Haget, Roar Kjær, Jon Jamtli

Vår dato

28.09.2005

Arkivnr.

531.0

Vår referanse

2005/5179

Deres referanse

200501215-/BHJ

Landbruks- og Matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr:	2005 01215 82
Mottatt:	5 OKT 2005 ASR/ASKL
Saksbeh:	IEK 482
Kopi:	

Høringsuttalelse - Forskrift om berekraftig skogbruk

Landbruks- og matdepartementet har sendt ut høringsbrev av 6.7.05, hvor utkast til "Forskrift om berekraftig skogbruk" sendes på høring med høringsfrist 4. oktober d.å. Utkastet inneholder retningslinjer for miljøhensyn, foryngelse av skog og tiltak mot skader på skog.

Generelt

Fylkesmannen i Hedmark stiller seg i hovedsak positiv til en forskrift om bærekraftig skogbruk, og ser det naturlig at bestemmelsene om miljøhensyn, foryngelse og tiltak mot skogskader samles i én forskrift. Fylkesmannen savner et mer utdypende høringsnotat med departementets tanker og begrunnelser for bestemmelsene.

Forskriften bør være mer entydig på nivået på bestemmelsene; enkelte bestemmelser er helt konkrete, mens andre i større grad baseres på faglig, forvaltningsmessige skjønn. Fylkesmannen anbefaler bestemmelser på et konkret nivå. Forskriften må gi skogeieren tydeligere bestemmelser om det offentliges/samfunnets krav, og dermed gi myndighetene et klart og entydig redskap i forvaltningen. I denne sammenheng kan en presisering av fagterminologien som er brukt i forskriften være en fordel, bl.a. er det (faglig) uenighet om hva som regnes som lukkede hogster.

Fylkesmannen i Hedmark mener det er et offentlig ansvar å gi næringen klare rammer for miljøhensyn i virksomheten, - basert på et regelverk bygd på selvstendige miljøbestemmelser. Fylkesmannen er generelt skeptisk til å henvise til bransjeavtalen Levende skog i forskriften, selv om det har vært en forutsetning å se forskriften i sammenheng med kravene i Levende Skog og skogbruksnæringens egne sertifiseringsordninger. Forskriften må tydelig få fram hvilke (minimums-) miljøkrav det offentlige/samfunnet stiller.

Forskriftens redigering bør også være tydeligere på rolle- og ansvarsfordeling mellom skogeieren og det offentlige.

Spesielle merknader

Kapittel 1. Innleiande føresegner

§ 1-1 Formål

Fylkesmannen i Hedmark synes formålet er meget godt formulert.

§ 1-2 Virkeområde

Forskriften gjelder for all skog og skogmark, jf. § 2 i skogbrukslova, men virkeområdet utvides i forskriftens § 4-1. Dette bør harmoniseres i kap.1 § 1-2. Det bør vurderes en nedre arealgrense for forskriftens virkeområde. Av Hedmarks 11 000 skogeiendommer utgjør de minste 6 200 eiendommene (med gjennomsnitt 100 daa) kun 5 % av skogarealet. Småeiendommer bør kunne forvaltes etter skogbrukslovens regler.

Kapittel 2. Miljøomsyn

§ 2-1 Hovedprinsipp

Fylkesmannen i Hedmark stiller seg bak hovedprinsippet og ansvarsforhold vedr. miljøhensyn.

§ 2-2 Miljødokumentasjon og miljøregistreringar

Forskriften foreslår at hogst normalt bare kan skje i områder der det er gjennomført miljøregistreringar. Fylkesmannen i Hedmark er skeptisk til at det kun vises til kravene som ligger til grunn for tilskott til skogbruksplanlegging. I Hedmark har flere større skogeiere gjennomført andre miljøregistreringer enn etter MiS-metodikken. Det kan derfor ikke være riktig i denne sammenheng kun vise til kravene som ligger til grunn for tilskott til skogbruksplanlegging. Forskriften bør inneholde egne, eller vise til, metodekrav og/eller konkrete nivåkriterier for miljøregistreringer.

§ 2-3 Miljøomsyn ved skogbrukstiltak

På samme måte må det stilles tydelige miljøkrav ved skogbrukstiltak, f.eks. hvilke verdier i hvilke viktige livsmiljø som skal taes vare på. Fylkesmannen foreslår på denne bakgrunn en endring slik at § 2-3 første ledd får følgende ordlyd: "Ved gjennomføring av skogbrukstiltak skal skogeigaren sørge for at verdiane i viktige livsmiljø, slik disse er definert i miljøregistreringene, blir tekne vare på".

Hva som er kjøreskader i terrenget må defineres på faglig grunnlag. Utbedring av kjøreskader seinest påfølgende barmarkssesong etter avsluttet drift er en praktikabel presisering av "snarast råd".

Det anbefales å holde seg til arealbenevnelsen dekar. Vi mener også at "...50 stormsterke tre pr. 100 dekar som livsløpstre,.. " gir skogeieren større fleksibilitet og trolig større positiv miljøeffekt.

Hvis ikke forskriften er tydeligere på hvilke kriterier skal være oppfylt for at hogsten er tilpasset landskapet, kan punktet sløyfes. Prinsippet er likevel ivaretatt i § 2-1.

Det er et økende fokus på et "kontinuitetsskogbruk" med selektive hogster i Hedmark. I Nord-Østerdal er 70-80 % av hogstene tilpasset et slik skogbruk. Til tross for betydelig fokus i forvaltning og FoU-sammenheng, er Fylkesmannen i Hedmark skeptisk til kravet om å bruke lukkede hogster slik det står skrevet. I praksis vil skogeier allikevel stå fritt slik utifra de formuleringene som er valgt. Det er ikke mulig for myndighetene i etterkant av en hogst å bedømme om forskriften er fulgt. Det bør defineres (biologiske og økonomiske) kriterier slik at det skal være forvaltningsmessig praktikabelt, f.eks. kun gjeldende for flersjiktet skog (hvor vi nå har noe erfaring), ellers har punktet kun holdningsmessig verdi. Det må også presiseres hvilke hogstformer som i denne sammenheng regnes som lukkede. Fylkesmannen er positiv til å fremme lukkede hogster, men er noe tvilende til at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til at krav om slike hogstformer kan forvaltes forsvarlig.

Punktet om kantsoner viser også nivåproblemet i utkastet. For å være tydelig og forvaltningsmessig praktikabelt mangler presiseringer. Hva er den økologiske funksjonen til kantsona? Hvor mange trær kan plukkes her før det går ut over den økologiske funksjonen? Hva er nødvendig for at den økologiske funksjonen ivaretas? Kantsonen mellom skog og offentlig vei omtales ikke i utkastet, men vil ofte utvikle seg til en tett grønn vegg mot veien med stadig økende risiko for viltpåkjørsler. En viktig økologisk og økonomisk side ved dette er å hindre slike skader. Dette er et viktig moment, men vi er usikre på om forskriften bør ta dette inn.

Når det gjelder avsnittene om skifte av treslag, er heller ikke dette tydelig nok. Forskriftens miljøbestemmelser bør ikke kreve godkjenning fra kommunen for skifte fra granskog til lauvskog, eller reetablering av furu i granskog på furumark (som er en ikke ubetydelig utfordring i Hedmark).

Når det gjelder kulturminner, jf § 2-3 siste ledd, så mener Fylkesmannen at punktet om "automatisk freda" strykes.

Kapittel 3. Forynging etter hogst

§ 3-1 Plikta til å forynge

Fylkesmannen slutter seg til forskriftens tydeliggjøring av skogeierens ansvar for å etablere en tilfredsstillende foryngelse, samt at hogstformen må tilpasses foryngelsesmetoden.

§ 3-2 Krav til forynging og

§ 3-3 Tettleik og treslag

Forskriftens formål er *aktiv forynging*. På faglig grunnlag er derfor den angitte fristen for nødvendige tiltak og for gjennomført planting problematisk. På høg bonitet vil 3 år eller mer etter hogst si at hogstfeltene i mange tilfelle er overgrodd med gras og urter i minst 1 meters høyde. Planting under slike forhold vil være bortkastet uten betydelige, kostbare hjelpetiltak. På slik mark bør skogeieren ha tatt en beslutning om planting samtidig med beslutning om hogst. Fylkesmannen mener det bør være en differensiert tidsfrist (1 – 3 – 5 år), på samme måte som plantetallet er differensiert etter bonitet. § 3-2 og 3-3 kan slås sammen: *Krav til forynging, tettleik og treslag*. Vi mener også det ville være bedre å vise anbefalt tetthet (som "slips") og minste lovlige plantetall (med rød linje) grafisk framfor tabellarisk. Dette vil være like pedagogisk og forvaltningsmessig praktikabelt, samt mer faglig forsvarlig. Ikke minst når det gjelder minste lovlige plantetall; det er stor forskjell på konsekvensen av 50 som minste lovlig plantetall på både bonitet G11 og G6. Registrering av plantetetthet bør være lik metodikken ved resultatkontroll for foryngelsesfelt. Den detaljerte beskrivelsen av registreringsmetodikken skiller seg vesentlig ut fra resten av forskriftsverket ved sin detaljeringsgrad, og anbefales flyttet til et ev. vedlegg med definisjoner.

Tabellen med plantetall er kun egnet for bestandsskogbruket. I Hedmark vil trolig en økende del av skogarealet komme til å bli behandlet som et "kontinuitetsskogbruk" med selektive (lukkede) hogster. Hva *tilfredsstillende foryngelse* vil være i slik skog vil variere. Det er knyttet relativt stor faglig usikkert omkring dette spørsmålet. Tabellen som står i forskriften er i allefall ikke til hjelp for skogbruksmyndighetene i oppfølging av denne type drifter. Forskriften bør få inn et system for å vurdere/beskrive behovet for foryngelse etter drifter i et "kontinuitetsskogbruk".

Fylkesmannen anbefaler at det blir utarbeidet anbefalte kriterier og minimumskrav også ved andre hogstformer tilpasset naturlig foryngelse (jf. §3-1), f.eks. med antall frøtrær/skjemtrær.

Fylkesmannen anbefaler at man ved revidering av forskrifter vedr. bruk av offentlige økonomiske virkemidler som skattefordel på skogavgift/-fond og ev. tilskudd knytter dette opp

mot de anbefalte plantetall for produksjon av kvalitetsvirke, og ikke minste lovlige plantetall. Dette vil føre til en mer offensiv nasjonal skogpolitikk.

Lauvtreinnslag i barskogområder bør ha et videre perspektiv enn kun ved bestandsetablering. Det bør på eiendomsnivå tilstrebes minst 10 % lauvtreinnslag gjennom hele skogens livsfase og ikke bare ved etablering. Regulering av dette er primært et miljøtiltak (biologisk mangfold og friluftsliv) og ikke et foryngelsestiltak, og bør derfor inn i § 2-3.

Det er formulert at *Forynginga er etablert når konkurransen frå annan vegetasjon minkar og konkurransen mellom planter av ønskja treslag gjer seg gjeldande*. Dette vil ved anbefalte plantetall normalt skje i ungskogfasen, og ikke i foryngelsesfasen. Ved minimums plantetall kan skogen være produksjonsskog før dette skjer. Dette er dermed for upresist definert. Fylkesmannen i Hedmark mener det ville være bedre om en forskrift om bærekraftig skogbruk har en paragraf om skogeiers ansvar i ungskogfasen (jf. § 1-1 formål om både foryngelse og oppbygging av ny skog). En vellykket foryngelse etter forskriften kan ødelegges i ungskogfasen uten nødvendig oppfølging, noe som Fylkesmannen i Hedmark mener må være i strid med skogbrukslovens formål.

Avsluttende avsnitt om kommunens muligheter for å pålegge tiltak bør inn under § 5-1.

Kapittel 4. Tiltak mot skadar på skog

§ 4-1 Hovudprinsipp

Fylkesmannen er i hovedsak enig i hovedprinsippet, men mener formuleringen: å gjennomføre tiltak slik at det *ikke oppstår fare* for insektskader eller andre skader, er bokstavelig tolket for streng. Det vil alltid være en viss risiko for skade. Det er også ønskelig med en presisering av *andre skader*. Spesielt råteskader som rotråte er et meget omfattende problem som har negativ innvirkning på en bærekraftig forvaltning av skogressursene i landet med sikte på aktiv og nasjonal verdiskaping, jf. formålet med den nye skogbruksloven. Aktive tiltak er viktig for å hindre utbredelse av rotråte, noe som bør presiseres i forskriften.

I forhold til virkeområdet vises til § 1-2.

§ 4-2 Overvaking av skogens helsetilstand

Selv om kommunen har et ansvar for skogovervåking, mener Fylkesmannen at skogeieren også må ha et selvstendig ansvar for å overvåke sin skog.

§ 4-3 Førebyggjande tiltak

Ingen merknader.

§ 4-4 Transport og behandling av virke

Ingen merknader.

§ 4-5 Førebyggjande behandling av virke

Ingen merknader.

§ 4-6 Pålegg om tiltak

Fylkesmannen mener at det kan være behov for avklaring om hvordan forholdet mellom miljøhensyn og skader på skog skal vurderes, om de er rangert i forhold til hverandre eller sidestilte. En meget aktuell sak i Hedmark som synliggjør dette er spørsmål om bekjempelse av rød furubarveps med virus.

Kapittel 5. Avsluttande føresegner

§ 5-1 Tilsyn og opprettande tiltak

I tillegg til de tiltak som nevnes her, bør også kommunens rolle etter § 3-3 inngå her.

§ 5-2 Dispensasjon

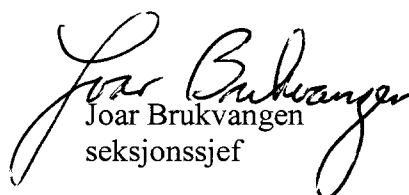
Fylkesmannen mener det står noe uklart om kommunen rolle i forhold til å bestemme vilkår for dispensasjon fra forskriften og samtidig avgjøre hvilke krav/vilkår som skal stilles i de enkelte sakene. Denne uklarheten bør rettes opp.

Fylkesmannen har forøvrig ingen merknader til resten av kapittel 5.

Fylkesmannen i Hedmark sin høringsuttalelse vil også være innstilling til vedtak til Fylkeslandbruksstyret i Hedmark, men som har sitt nærmeste møte den 26.10. Eventuelle endringer i vedtak vil ettersendes etter dette møtet.

Med hilsen

Anne Katrine Fossum e.f
landbruksdirektør

Joar Brukvangen
seksjonssjef